

Jouko Porkka, lehtori, DIAK
ja Vilppu Huomo, kasvatustyön pastori, Espoon seurakuntayhtymä

Rippikoulun kehittävä arviointi

”Kehittävän arvioinnin pyrkimys on tunnistaa toiminnan vahvuudet, hyvät käytänteet ja kehittämiskohteet ja auttaa asettamaan käytännöllisiä tavoitteita toiminnan suuntaamisessa.”
(RKS 2017)

Johdanto

Rippikoulua arvioidaan usein sekä muodollisesti että epämuodollisesti. Molemmat tavat ovat tärkeitä. Epämuodollinen arviointi viittaa erilaisiin keskusteluihin, palaverihin ja toiminnallisiin arvioinnin muotoihin rippikoulun kuluessa. Muodollisia arvioinnin välineitä ovat puolestaan erilaiset palaute- ja arviointilomakkeet, rippikoulupäiväkirja sekä toimintakertomus. Näillä välineillä voidaan arvioida niin yksittäistä rippikoulua tai sen osaa kuin koko seurakunnan rippikoulutyötä.

Osa arviointia on myös isosten arviointi yksilöinä ja ryhmänä sekä rippikouluryhmän oppimisen ja toiminnan arviointi. Näiden lisäksi arviointi tarkoittaa myös rippikoululaisten arviointia. Joissakin rippikouluissa käytetään loppukokeen kaltaisia rippikoululaisten tiedollisen osaamisen arviointitilanteita. Tästä tulisi siirtyä arviointimenetelmiin, jotka painottavat tiedon ja osaamisen käytännöllistä soveltamista sekä ongelmanratkaisua. Näin rippikoulun arvioinnin painopisteeksi nousee selkeämmin RKS 2017 tavoitteiden mukaisesti se, miten opittu jäsentyy osaksi kristittyinä elämistä.

On tärkeä tiedostaa, että arviointi ei ole pelkästään rippikoulutyöntekijöiden vastuulla oleva asia, sillä kehittävän arvioinnin periaatteiden mukaisesti myös rippikoululaiset, isokset ja nuorten vanhemmat vuorollaan arvioijina. Lisäksi myös leirikeskukseen henkilökunnan ja vahtimestareiden näkemyksiä tulisi kysyä, mikäli mahdollista. Tällöin arviointi tulee monipuoliseksi ja pohjautuu eri osapuolten yhteistyöhön ja vuorovaikutukseen. Kun vuorovaikutus toimii, on eri osapuolten helppo arvioida oppimaansa ja kertoa näkemyksensä siitä, mikä on kohdallaan ja mitä pitäisi muuttaa.

Rippikoulun ohjaajien sekä seurakunnan rippikouluvastaavan tehtävänä on koostaa arvioinnista kokonaiskuvaus sekä sen pohjalta kehittää omaa työtään ja koko seurakunnan rippikoulutyötä. Heidän vastuullaan on myös sen takaaminen, että arvioinnin yhteydessä esille tulevat asiat vaikuttavat toimintatapoihin.

Arvioinnin eri muodot

Arviointi on arkipäiväinen osa rippikoulua, sen työtapana, jonka avulla päästään moniin rippikoulusuunnitelman tavoitteisiin.

Rippikoulunohjaajan ajasta menee päivän mittaan usein iso osa rippikoululaisten, isosten ja toisten ohjaajien kokemusten kuulemiseen: Mitä kuuluu? Miten työskentely sujui? Miltä ryhmä tänään vaikuttaa? Keskustelut antavat tilaisuuden tutustua nuoriin ja toisiin ohjaajiin, jakaa ajatuksia ja viettää aikaa yhdessä. Tässä arkipäiväisessä toiminnassa on kysymys arvioinnista, vaikka aina toiminnalle ei annetakaan tätä nimeä. Keskustelut antavat ohjaajille sellaista tietoa, mitä ilman rippikoulutyö olisi paljon vaikeampaa. Tiedon pohjalta ohjaajat arvioivat päivittäin rippikoulua ja tekevät päätöksiä siitä, täytyykö suunnitelmiin tehdä muutoksia. Nämä keskustelut toteuttavat osaltaan rippikoulusuunnitelman tavoitetta ”*Nuoret ovat osallisia, tulevat kuulluiksi ja saavat vaikuttaa.*”

Arkipäiväinen vuorovaikutus rakentaa myös ryhmän sisäistä luottamusta, joka on tärkeää oppimisen arvioinnissa. Keskusteluissa saatu tieto auttaa ohjaajia ymmärtämään, miten rippikoululaiset ja isokset kokevat rippikoulun työskentelyt ja miten he ovat ymmärtäneet asiat. Tällainen jatkuva epämuodollinen oppimisen seuraaminen auttaa osaltaan ohjaajaa arvioimaan, ovatko opetusmenetelmät ryhmälle toimivia.

Jotta rippikoulun arviointi perustuu mahdollisimman todenmukaiseen tietoon, on työntekijöiden tärkeää olla tietoisia siitä, keiden kanssa keskustele, missä tilanteessa keskusteluja käydään ja keiden näkemykset mahdollisesti jäävät vähälle huomiolle. Mikäli ohjaajat tiedostavat omat toimintatapansa, he pystyvät kiinnittämään paremmin huomiota siihen, että kaikkien näkemykset saavat tilaa ja tulevat kuulluiksi.

Myös nuorten itsearviointi on tärkeää. Itsearvioinnin kautta korostuu ajatus jatkuvasta oppimisesta sekä kehittymisestä. Tällöin katsotaan myös eteenpäin ja mietitään, millainen arviointi ja palaute tukevat nuorta suhteessa Jumalaan, seurakuntaan sekä tukevat hänen valmiuksiaan elää kristittyinä. Tällainen arviointi on yksilöllistä, kunkin vahvuuksia ja kasvua tukevaa.

Kun kokeiden kaltaisesta näennäisen oikeudenmukaisesta arvioinnista luovutaan ja siirrytään kohti yksilöllistä ja otteeltaan diakonista arviointia, tulee nuoren tulevaisuuteen suuntautuva ja rohkaiseva arviointi mahdolliseksi. Tällainen toiminta edellyttää rippikoulun ohjaajilta vaivannäköä, mutta parhaimmillaan se voi olla nuoren koko elämän kannalta hyvinkin merkityksellistä. Tällainen toiminta toteuttaa RKS 2017:n tavoitetta ”*Nuoret löytävät merkityksiä kristinuskon keskeisten sisältöjen ja oman elämänsä välillä*”.

Arvioinnissa on hyvä käyttää useita erilaisia menetelmiä sen mukaan, millaista tietoa arvioinnilla halutaan kerätä. Ohjaajan täytyy tietää mitä arvioinnilla halutaan saada selville. Yksilö-, pienryhmä sekä ryhmäarvioinnin menetelmät täydentävät toisiaan ja niiden avulla voidaan luoda monipuolisempi kuva rippikoulusta.

Seuraavassa käsitellään rippikoulua ja rippikoulutyötä arvioinnin näkökulmasta sekä esitellään muutamia arvioinnin välineitä.

Päivittäinen rippikoulun arviointi

Rippikoulun päivittäisen arvioinnin perinteisin muoto lienee isosten ja ohjaajien palaveri, jossa käydään läpi päivän kulku. Vaikka kuulumisten vaihdolla on palaveriessakin usein iso rooli, niiden aikana nousee usein esille asioita, joihin tulee reagoida. Isosten ja ohjaajien palaverit ovat hyvä esimerkki eteenpäin katsovasta arvioinnista.

Vähintään yhtä tärkeää kuin arvioida miten päivä on mennyt, on yhdessä pohtia miten tulevista päivistä saadaan vielä parempia. Toinen tärkeä elementti on, että isosten ja ohjaajien palaverissa arviointia tehdään yhdessä. Isokset tulevat kuulluiksi ja he voivat vaikuttaa.

Isosten ja ohjaajien palaverin lisäksi on tarpeen päivittäin kuulla myös rippikoululaisia.

Rippikoulusta kertoo paljon se, miten nuorten kokemukset yhteydestä, turvallisuudesta ja ilosta toteutuvat, jotka ovat rippikoulun tavoitteita, kuten suunnitelmassa todetaan: *”Nuoret kokevat yhteyttä, turvallisuutta, pyhyttä ja iloa.”*

Rippikouluissa on usein käytetty esimerkiksi fiilisjanoja tai muita ryhmän tunnelmaa luotaavia arviointitapoja. Tämä on kuitenkin vielä melko kapea päivittäisen arvioinnin menetelmä. Olisi hyvä, jos rippikoululaiset saisivat päivittäin mahdollisuuksia arvioida rippikoulua, itseään sekä ryhmää myös sanallisesti. Tällöin päivittäinen arviointi voi saada tunnelman luotaamisen lisäksi reflektiivisen ulottuvuuden, jossa rippikoululaiset koostavat ja arvioivat päivän kulun lisäksi myös oppimaansa. Yksi mahdollisuus on käydä arviointikeskusteluja isosryhmissä. Muita arviointimetoja ovat esimerkiksi oppimispäiväkirjat, pienryhmän videopäiväkirja sekä käsitekartan (mind map) rakentaminen yhdessä.

Päivittäistä arviointia voi toteuttaa myös seuraavien kysymyksien avulla, jotka pyrkivät luotaamaan nuorten kokemaa hyvinvointia, osallisuutta sekä käsiteltyjen sisältöjen merkityksellisyyttä:

- Viihdyn rippikoulussa (asteikko 0-10)
- Minua kuunnellaan ja voin vaikuttaa (asteikko 0-10)
- Rippikoulussa käsitellään minulle tärkeitä asioita (asteikko 0-10)

- Millainen päivä sinulla on ollut ja haluaisitko muuttaa rippikoulussa jotain? (avoin kysymys)

Arviointi voidaan toteuttaa erilaisten sähköisten palveluiden avulla tai osana oppimispäiväkirjaa. Mobiili arviointi mahdollistaa vastausten anonyymiyden, helpomman vertailun koko rippikoulun ajalta sekä ryhmän vastausten kokonaisuuden hahmottamisen.

Rippikoulun osien arviointi

Rippikouluun sisältyy RKS 2017:n mukaan neljä osiota: teemapäivät, jumalanpalvelukset ja nuorisotoiminta, Intensiivijakso sekä konfirmaatio (RKS2017, 45). Tärkeää on, että kaikkia osioita arvioidaan. Valitettavan usein keskitytään vain intensiivijakson tai leirin arviointiin, mutta teemapäivät, jumalanpalvelukset ja nuorisotoiminta sekä konfirmaatio jäävät arvioinnissa vähälle huomiolle. Myöskään nuorten, isosten ja vanhempien mielipidettä ei välttämättä kuulla. Ehkä arvioinnin kapeuden takia rippikoulun muiden osien kehittäminen on jäänyt vähemmälle huomiolle, kun huomio on kiinnitetty pelkästään intensiivijaksoon.

Konfirmaation arvioinnista on usein luovuttu siitä syystä, että rippikoululaisia ei enää tavata ryhmänä konfirmaation jälkeen. Mobiili arviointi mahdollistaa kuitenkin myös konfirmaation vaivattoman ja nopean arvioinnin. Konfirmaation yhteydessä voidaan esimerkiksi jakaa palautesivuston osoite, jonne osallistujat voivat vaivattomasti antaa tuoretta palautetta. Osoite voidaan liittää esimerkiksi käsiohjelmaan tai se voidaan näyttää vaikkapa kirkossa sähköisesti konfirmaation lopuksi, mikäli tämä on mahdollista. Palautteen antajina voivat näin olla kaikki kirkossa olijat ja arviointi voidaan tehdä vaikkapa välittömästi kirkossa konfirmaation jälkeen, kun paikalla olijat odottavat nuorten vuoroaan onnitella konfirmoituja.

Rippikoulun osien toteutus perustuu usein seurakunnan rippikoulutyössä vakiintuneisiin rakenteisiin ja toimintatapoihin. Näiden arviointi paljastaa sen, mitkä rakenteista eivät ole toimivia ja minkä toimiminen näyttää riippuvan ryhmästä, isosista tai työntekijöistä. Arviointi auttaa tällöin koko seurakuntaa kehittämään omaa toimintaansa ja antaa työntekijöille palautetta, jonka avulla he voivat tunnistaa sen, miten he voivat kehittää omaa toimintaansa ja rippikoulutyötä.

Rippikoulun arviointi rippikoululaisten ja isosten kanssa on luontevaa nähdä jatkumoksi rippikoulun yhteiselle suunnittelulle. Jo rippikoulun alussa voidaan nuorten kanssa pohtia esimerkiksi sitä, mitä nuoret odottavat teemapäiviltä, jumalanpalveluksilta ja nuorisotoiminnasta, intensiivijaksolta sekä konfirmaatiosta. Yksittäinen osa on helpommin hahmotettavissa kuin koko puolivuotinen rippikoulu eri vaiheineen. Samalla kannattaa myös pohtia nuorten kanssa onnistuneen rippikoulun kriteerejä ja asettaa sellaisia tavoitteita, joiden saavuttamista voidaan

mitata. Tämän jälkeen on myöhemmin luontevaa arvioida yhdessä sitä, miten tavoitteet on saavutettu ja miten kukin osio on onnistunut.

Rippikoulun osioiden arviointi nuorten kanssa nostaa usein esiin asioita, joihin työntekijät eivät keskenään olisi kiinnittäneet huomiota tai jotka nuoret näkevät aivan eri tavalla kuin työntekijät. Tästä syystä arviointi nuorten kanssa antaa korvaamatonta tietoa rippikoulujen kehittämiseen. Rippikoulutyöntekijän kypsyyden yksi mitta onkin se, että hän kykenee ottamaan vastaan saadun palautteen avoimesti ja puolustelematta. Yhden vuoden palaute on seuraavan vuoden kehittämiskohde.

Rippikoulun osien arvioinnissa kannattaa kiinnittää huomiota myös rippikoulusuunnitelman tavoitteisiin ”*Nuoret oppivat hoitamaan hengellistä elämäänsä toimien, hiljentyen ja osallistuen.*” ja ”*Nuoret kantavat vastuuta itsestään, toisista ihmisistä ja luomakunnasta.*” (RKS 2017). Näiden tavoitteiden saavuttamisessa esimerkiksi teemapäivät ja jumalanpalveluselämä voivat olla rippikoulun kokonaisuuden kannalta oleellisia.

Rippikoulun kokonaisarviointi

Ihannetilanteessa rippikoulun kokonaisarviointi nousee osioiden arvioinnista. Se yhdistää rippikoululaisten ja isosten kanssa tehdyn arvioinnin sekä ohjaajien ja muiden rippikoulun toteutukseen osallistuneiden työntekijöiden arvioinnin ja antaa ohjaajille sekä nuorille tilaisuuden pohtia yhdessä elettyä ja koettua aikaa.

Erityisen tärkeää on etsiä tapoja siihen, miten nuorten kanssa tehty rippikoulun kokonaisarviointi suuntautuisi eteenpäin. Tällöin ei ole niinkään tärkeää mitata nuoren tietoa, vaan ennemminkin antaa hänelle välineitä reflektoida itseään kristittyinä. Myös erilaisilla ryhmämuotoisilla arviointitavoilla on paikkansa rippikoulun kokonaisarvioinnissa. Ne monipuolistavat käsitystä siitä, mitä rippikoululaiset ja isokset ovat pitäneet rippikoulussa keskeisenä. Mielenkiintoista on myös peilata ryhmän arviointia siihen, mitä nuoret painottivat rippikoulua suunniteltaessa.

Rippikoulun kokonaisarviointi voi antaa käsityksen siitä, miten rippikoulusuunnitelman tavoite ”*Nuoret tahtovat kuulua Kristuksen kirkkoon*” on saavutettu. Samaan aikaan on hyvä huomata, että jäsenyystvoite toteutuu usein muiden rippikoulun tavoitteiden kautta. Kun nuoret kokevat iloa, yhteyttä ja pyhyyttä, ovat osallisia, saavat vaikuttaa ja tulevat kuulluiksi sekä löytävät merkityksiä oman elämänsä ja kristinuskon välillä, vahvistuu myös halu kuulua Kristuksen kirkkoon.

Rippikoulusuunnitelmassa rippikoululle asetettuja kuutta tavoitetta on tärkeä hyödyntää rippikoulun kokonaisarvioinnissa. Arvioimalla miten kukin tavoite on rippikoulussa toteutunut, päästään kokonaisarvioinnin tekemisessä jo pitkälle. Tässä voidaan käyttää hyväksi myös rippikoululaisten

itsearviointiin avulla kerättyä tietoa. Itsearviointia varten on kehitetty seuraavassa luvussa esiteltävä lomake, jolla voidaan koota tietoa esimerkiksi käyttäen mobilelaitteita.

Rippikoulun kokonaisarviointia tehtäessä on tärkeää olla tietoisia siitä, mistä näkökulmasta rippikoulua arvioidaan. Yksi väline näkökulman hahmottamiseen on *vaikuttavuusketju*. Ketju muodostuu rippikouluun käytetystä *panoksesta* (puitteet, mainonta, työntekijäresurssit, jne.), *toiminnasta* (ohjaajien toiminta rippikoulussa), *tuotoksesta* (mitä toiminnasta seurasi), *tuloksista* sekä *vaikuttavuudesta*. Rippikoulussa on tärkeää etsiä tapoja erityisesti vaikuttavuuden arviointiin ja sen kautta sen kehittämiseen. Panoksen ja toiminnan arviointi puolestaan auttavat ohjaajia kehittämään omaa toimintaansa sekä rippikoulujen puitteita. Sen sijaan tulosten arviointi ei usein ole kovin hedelmällistä.

Rippikoululaisilta kerätyn palautteen lisäksi kokonaisarvioinnissa auttaa isosilta, kausityöntekijöiltä leirikeskusten työntekijöiden, vahtimestareilta ja suntioilta sekä rippikoululaisten vanhemmilta kerätty palaute. Palaute on usein yksinkertaisinta kerätä sähköisesti, joka tekee helpoksi myös eri rippikoulujen palautteen vertailun. Sähköisen palautteen keräämiseen on saatavilla ilmaisia sekä maksullisia alustoja, esimerkiksi Surveypal, Webropol sekä Google Forms.

Rippikoululaisten itsearviointi

Keskeinen osa rippikoululaisten arviointia on heidän itsearviointinsa. Yksi mahdollisuus itsearviointiin toteuttamiseen on rippikoulusuunnitelman tavoitteisiin perustuva kysely. Alla olevien kysymysten avulla voidaan koota tietoa siitä, miten rippikoulusuunnitelman tavoitteet on saavutettu nuorten oman näkemyksen mukaisesti. Tavoitteet sekä itsearviointilomakkeen kysymykset voi ryhmitellä esimerkiksi seuraavalla tavalla:

RKS 2017:n tavoite

Nuoret kokevat yhteyttä, turvallisuutta, pyhyttä ja iloa

Tavoitteen saavuttamista mittaava kysymys:

- Minun oli hyvä olla rippikoulussa
- Minulla oli rippikoulussa hauskaa
- Sain rippikoulussa uusia ystäviä
- Ystävyyssuhteeni syventyivät rippikoulun aikana
- Rippikoulussamme oli hyvä yhteishenki
- Rippikoulussa sain olla oma itseni
- Minun oli turvallista olla rippikoulussa
- Koin rippikoulussa Jumalan läsnäoloa

Nuoret löytävät merkityksiä kristinuskon keskeisten sisältöjen ja oman elämänsä välillä

- Tunnen kristinuskon keskeiset sisällöt
- Kristinuskolla on merkitystä elämässäni
- Rippikoulussa käsiteltiin elämäni kannalta tärkeitä asioita

Nuoret ovat osallisia, tulevat kuulluiksi ja saavat vaikuttaa

- Sain olla valmistelemassa ja toteuttamassa rippikoulun hartauksia ja jumalanpalveluksia
- Sain olla valmistelemassa konfirmaatiojumalanpalvelusta
- Pääsin vaikuttamaan rippikouluni sisältöihin
- Minusta oli hyvä, että oli mahdollisuus ehtoolliselle ennen konfirmaatiota

Nuoret kantavat vastuuta itsestään, toisista ihmisistä ja luomakunnasta

- Tunnen myötätuntoa heitä kohtaan, jotka ovat heikommassa asemassa kuin minä
- Ympäristön suojelemiseen liittyvät asiat ovat minulle tärkeitä

Nuoret oppivat hoitamaan hengellistä elämäänsä toimien, hiljentyen ja osallistuen

- Rippikouluryhmämme hartaudet ja jumalanpalvelukset olivat minulle tärkeitä kokemuksia
- Osallistuminen seurakunnan yhteisiin jumalanpalveluksiin rippikoulun aikana oli minulle tärkeä kokemus
- Rippikoulumme hartaudet ja jumalanpalvelukset liittyivät omaan elämään
- Rippikoulun aikana rohkaistuini rukoilemaan

Nuoret tahtovat kuulua Kristuksen kirkkoon

- Haluan kuulua kirkkoon
- Toivon, että rippikoulun jälkeen löydän oman paikkani seurakunnassa
- Tiedän, mitä toimintaa seurakunnassa on tarjolla minulle
- Yhteyteni seurakuntaan vahvistui rippikoulun aikana

Uusi rippikoulusuunnitelma antaa seurakunnille mahdollisuuden asettaa rippikoulutyölle myös omia, paikallisia tavoitteita. Niiden saavuttamista kannattaa arvioida tilanteissa, joihin nämä tavoitteet luontevasti liittyvät. Kuitenkin ne kannattaa sisällyttää myös rippikoulun kokonaisarviointiin samalla tavalla kuin valtakunnallisen suunnitelman tavoitteiden arviointi.

Rippikoululaisten ja isosten arviointi

Rippikoulusuunnitelman mukaan ”*Oppiminen on aktiivista toimintaa ja sitä tulee tarkastella yksittäisen nuoren edellytysten, esimerkiksi aiempien kokemusten sekä erilaisten tietojen ja taitojen kannalta*” (RKS 2017, 26). Mitä nuoren yksilöllinen sekä diakoninen arviointi sitten voisi olla käytännössä?

Rippikoulussa on hyvä pyrkiä käyttämään nuorilähtöisiä työskentelymenetelmiä. Mitä enemmän rippikoululaisilla on tilaa vaikuttaa rippikouluryhmän työskentelyyn, sitä enemmän ohjaajat pystyvät havainnoimaan nuorten toimintaa ja arvioimaan heitä yksilöllisesti. Arviointi tapahtuu osana toimintaa rippikoulun eri vaiheissa. Jos työskentely on kaiken aikaa työntekijävetoista, heillä ei ole mahdollisuutta tai aikaa nuorten toiminnan seuraamiseen.

Nuorilähtöisissä työskentelyissä työntekijän rooli muuttuu opettajasta ohjaajaksi. Kun työntekijälle jää aikaa seurata nuorten työskentelyä, hän voi myös korjata mahdollisia tiedollisia virheitä sekä paneutua siihen, millaista tukea kukin nuori tarvitsee. Samoin ohjaaja pystyy paremmin huomioimaan kunkin nuoren lähtötason ja käyttämään tätä tietoa opetuksessa ja arvioinnissa.

Siitä, miten nuoret toimivat esimerkiksi yhteistä messua tai hartautta valmisteltaessa, voi arvioida paljon nuorten käytännöllisistä valmiuksista. Tämän tiedon avulla ohjaajat voivat päätellä paljon nuoren tarpeista ja lähtötasosta. Tällainen toiminta rippikoulun läpäisevänä työtapana muuttaa rippikoululaisen arvioinnin vallankäytöstä ohjaavaksi toiminnaksi, jonka tavoitteena on tiedon saanti siitä, hallitsevatko nuoret tavoitellut tiedot ja valmiudet riittävän hyvin, vai täytyykö niitä vielä harjoitella ja syventää.

Yksilöllistä arviointia on myös hyvä täydentää nuorten kanssa käydyillä arviointikeskusteluilla, jotka voidaan pitää esimerkiksi rippikoulun alussa, ennen leirijaksoa sekä leirijakson päätteeksi.

Näin toteutettuna rippikoululaisen arvioinnista ei tule erillistä tapahtumaa, vaan arviointi tapahtuu nivoutuneena rippikoulun työskentelyihin.

Kun työntekijöiden tekemä rippikoululaisten arviointi yhdistetään nuorten itsearviointiin, saadaan monipuolinen kuvan siitä, miten nuorten tiedot sekä valmiudet ovat kehittyneet rippikoulun kuluessa. Samalla ohjaajien tekemä arviointi on kuitenkin rippikoululaisten näkökulmasta katsoen huomaamaton, eikä nuorten tarvitse jännittää arvioiduksi tuleamista ja kokeiden kaltaista osaamisen kapeaa mittaamista.

Isosia on myös tärkeää arvioida seuraamalla heidän toimintaansa. Samalla kun isosten kanssa valmistellaan heidän vastuullaan olevia työskentelyjä, voidaan heidän tiedollista ja taidollista osaamistaan arvioida. Seuraamalla sitä, miten isokset ohjaavat rippikoululaisia, voidaan arvioida heidän valmiuksiaan ryhmänohjaajina. Arvioinnin puolestaan pitäisi edelleen johtaa siihen, että ohjaajat antavat isosille palautetta, joka ruokkii ja tukee heidän kasvuaan kristittyinä sekä auttaa heitä kehittymään isosina.

Rippikoulutyön kokonaisarviointi

Rippikoulun kehittäminen seurakunnassa edellyttää sen heikkouksien ja vahvuuksien tunnistamista. Tämä merkitsee käytännössä esimerkiksi sen arvioimista, miten rippikoulujen yhdessä sovitut toimintatavat, kuten rippikoulutapaamisten ajoitus, sisällöt, tiedotus ja mainonta toimivat sekä miten rippikoulujen työkuorma jakaantuu työntekijöiden kesken.

Rippikoulutyön rakenteiden kehittäminen on tärkeää, koska se vaikuttaa rippikoulun paikalliseen maineeseen. Mikäli esimerkiksi perheet eivät saa vastauksia rippikouluun liittyviin kysymyksiinsä tai nuoret kokevat rippikoulutapaamiset säännönmukaisesti tylsiksi, vaikuttaa tämä vääjäämättä maineeseen. Rippikoulutyön toimivat rakenteet helpottavat kaikkia, mutta erityisesti ne helpottavat työntekijöiden työtä. Toimimattomissa rakenteissa työntekijät rasittuvat tarpeettomasti, jopa uupuvat.

Rippikoulutyön vastaavan työntekijän keskeisiä työkaluja ovat keskustelu muiden rippikoulutyöntekijöiden kanssa sekä rippikoulutyön kokonaisarvioinnin koostaminen, mikä on suurissa seurakunnissa mielekästä olla sähköisessä muodossa. Pienissä seurakunnissa usein riittää kokemusten ja arviointien dokumentointi. Seurakunnan koosta riippumatta on kuitenkin tärkeää, että kaikkia työntekijäryhmiä kuullaan. Tämä on yhtä tärkeää kuin se, että rippikoululaisten ja isosten kokemukset otetaan vakavasti. Sähköisen palautteen etu on se, että sen avulla saadaan monipuolinen ja vertailukelpoinen tieto kaikista rippikouluista ja rippikoulujen osioista.

Jos seurakunnassa on pysyvä rippikoulutyöryhmä, yksi mahdollisuus on kutsua siihen jäseneksi myös isosia ja rippikoululaisia. Tämä tarjoaa nuorille mahdollisuuden vaikuttaa mielekkäällä tavalla seurakunnan toimintaan rippikoulusuunnitelman tavoitteen ”*Nuoret ovat osallisia, tulevat kuulluiksi ja saavat vaikuttaa*” mukaisesti.

Rippikoulutyön kokonaisarvioinnin ja kehittämisen välineitä ovat toimintasuunnitelma ja -kertomus sekä seurakunnan rippikoulutyön paikallisuunnitelma. Näiden kautta rippikoulutyötä voidaan suunnata sekä arvioida yhden ja kolmen vuoden jaksoissa. Tämä luo mahdollisuuden tarkastella rippikoulun paikallisia haasteita ja mahdollisuuksia sekä seurakunnan toimintaympäristössä tapahtuvia muutoksia myös luottamushenkilöiden kanssa.

Samoin kuin toimintasuunnitelmaan voidaan kirjata tavoitteita seuraavalle vuodelle, rippikoulun paikallisuunnitelmaan on mahdollista kirjata tavoitteita seuraavalle kolmivuotiskaudelle. Tällaisia useampivuotisia tavoitteita voivat olla esimerkiksi rippikoulun rekrytoinnin ja tiedotuksen kehittäminen, kirkkoon kuulumattomien nuorten tai maahanmuuttajanuorten rippikoulutyön kehittäminen, aikuisrippikoulun esillä pitäminen tai muut paikalliset haasteet.

Arviointi rippikoulutyön kehittämisen välineenä

Rippikoulun kehittäminen on asenne. Kehittämiseen tarvitaan kuitenkin eteenpäin suuntautuvaa arviointia, koska vain näin voidaan tunnistaa seurakunnan rippikoulujen muutosta vaativat kehittämiskohteet, vahvuudet ja hyvät käytännöt. Koottu tieto, arviointi sekä sen mukainen toiminnan kehittäminen muodostavat itseään vahvistavan kehän, jossa opitaan kokemuksista, asetetaan tavoitteita ja nähdään, miten ne on saavutettu.

Rippikoulutyöntekijäksi kasvaminen on tapahtunut perinteisesti rippikouluja pitämällä. Monet työntekijöistä ovat jatkaneet oman rippikohuaikansa jälkeen ensin isosina ja kausityöntekijöinä rippikouluissa. Kokemuksen kasvaessa he ovat saaneet lisää vastuuta ja tulleet vähitellen vähemmän kokeneille esikuviksi. Ammatillisen koulutuksen myötä he ovat vähitellen siirtyneet vapaaehtoisista työntekijän rooliin ja oppineet kokeneemmilta rippikoulutyöntekijöiltä.

Nykyisin rippikoulutyöhön osallistuu suuri joukko sellaisia työntekijöitä, joiden koulutukseen rippikoulu ei ole juurikaan sisältynyt. Näitä työntekijöitä voi olla tukipalveluiden lisäksi myös papeissa, diakoneissa, lastenohjaajissa ja kanttoreissa. Heidän tukemisensa on rippikoulutyön tulevaisuuden kannalta erityisen tärkeää.

Seurakunnan yhteiset käytännöt rippikoulun arvioimissa sekä hyvien käytäntöjen jakaminen seurakunnan rippikoulutyöntekijöiden kesken tukevat kokemattomia rippikoulutyöntekijöitä. Tämä tieto on myös erinomaista perehdytysmateriaalia seurakunnan uusille työntekijöille. Monimuotoisen

arvioinnin ja näin koottavan tiedon tavoitteena on tehdä rippikoulusta entistä enemmän seurakunnan yhdessä tekemää työtä, jakaa onnistuneita työtapoja sekä ratkaista ongelmia.

Rippikoulun kehittäminen vaikuttaa koko seurakuntatyöhön, vaikka sen vaikutus onkin suurinta nuorisotyöhön, isostoimintaan ja jumalanpalveluselämään. Tämän takia on tärkeää, että seurakunnan rippikouluja ja isostoimintaa suunnitellaan saman pöydän ääressä ja niitä arvioidaan työntekijöiden yhteisissä tilaisuuksissa. Arviointikeskustelu kannattaa käydä myös seurakunnan luottamushenkilöiden kanssa, joilla on näkemystä paitsi näkemänsä, kuulemansa ja lukemansa kautta itse toimintaan, myös vastuu tehdä päätöksiä, jotka mahdollistavat kehitystyön.

Arviointi avaa tien arvostamiseen ja tekee hyvin tehdyn työn näkyväksi!